

1966-67

2

GALEB

LIST ZA MLADINO • Izhaja mesečno v Trstu • Izdajatelj Grbec-Patrizio Josipina •
Odgovorni urednik: Lojze Abram • Urejuje: Milan Jereb • Uredništvo: Opčine pri Tr-
stu • Uprava: Trst, Strada di Fiume, 432, telefon 772-376 • Tiska tiskarna »Graphis«
v Trstu, ul. Sv. Frančiška 20, telefon 29-477 • Naslovno stran napravil Robert Hlavaty.

Vsebina:

Neža Maurer: Jesen v naše mesto gre	25
Zora Rebula: Med vzporedniki in pol- dnevniki	26
Meta Rainer: Cvetje, ki ne zvone	31
France Bevk: Moje prvo srečanje s knjigo	32
Ludovika Kalan: Pozna jesen	33
Vlado Firm: Jezična Jera	34
Ludovika Kalan: Junaški jelen	35
Miro P.: Cincila	36
Z Nautilusom na severni tečaj	37
S. Olip: Zgodba o hvaležnem zajčku	39
Miroslev Košuta: Boris	39
Vlado Firm: Vidra	40
Vlado Firm: Hrček	41
Rado Vovk: Potovanje divjega kostanja	42
Neža Maurer: Prvošolka	43
Danilo Gorinšek: Uspavanka	44
Vojan Arhar: Igra	44
Fr. Roš: Ose v lasih	45
Neža Maurer: Vrabček čaka mamico	45
Dopisi naših šolarjev	46
Janez Bitenc: Dežek (Gitica Jakopin)	48

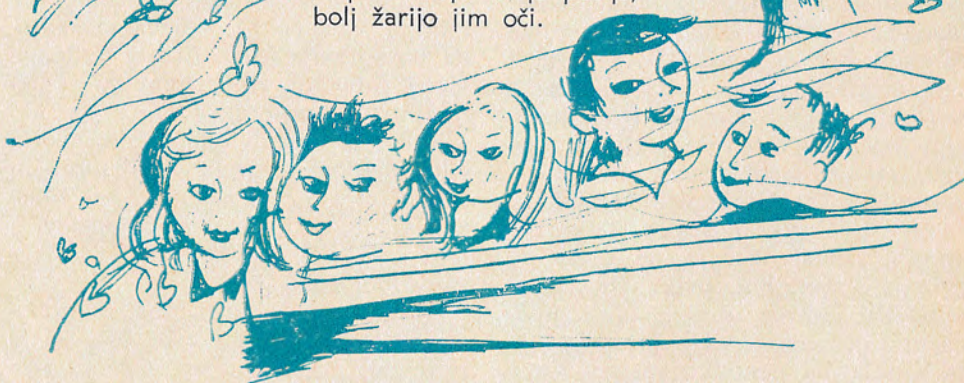
Jesen

v naše mesto gre

Prva kaplja — ena kaplja;
druga kaplja — kaplji dve;
in tako počasi, tiho
jesen v naše mesto gre.

V drevoredih trga liste,
pticam perje naježi,
po gredicah lomi rože
in čebele spat podi.

Vse beži pred njo na toplo.
Kaj z otroki naj stori?
Bolj ko divjo burjo pošlje,
bolj žarijo jim oči.

PISANA DRUŠČINA

Zaman so na MIGUELU čakali na pomoč. Njihov SOS so bili razbili zračni vrtinci. Bilo je poldne, a pomoči od nikoder. Poskusili so oddati svetlobne znake.

Osemdeset milj jugozahodno od Madeire je tedaj lahkotno kot ptica rezala valove Atlantika bela jahta s sedmerimi jambori. Križna jadra so se kot sedem ogromnih trapezastih rjuh bočila v vetru. Motorji so počivali, saj je pihal dovolj močan severozahodnik. Širokopleč častnik je s poveljniškega mostu z daljnogledom opazoval obzorje, od koder so prihajali svetlobni znaki. Ukazal je popustiti jadrom uzde in pluti predvsem z desnimi oglavji. Takoj je jahta zaokrenila nekoliko vstran. Kmalu se je v daljnogledovem okularju prikazal desni bok okvarjene tovarne ladje z napisom MIGUEL.

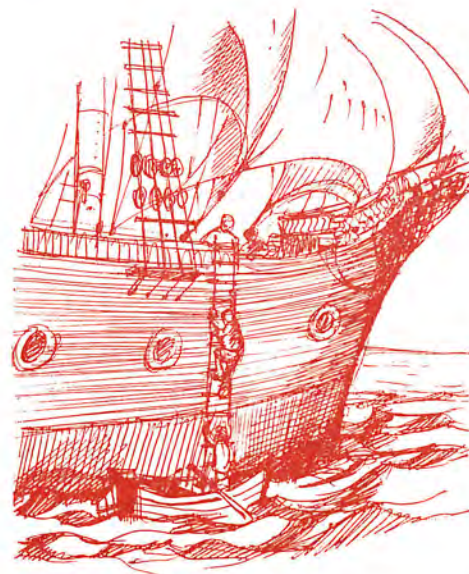
Ko so se ji približali, so popustili še vzdolžna jadra zadaj na krmi, da se je jahta ustavila. Z MIGUELA so takoj spustili čoln. Kmalu sta bila Ben in Sven na jahti.

»Ali bi mogla telegrafirati po pomorski vlačilec ali reševalno ladjo, da bo spravila MIGUELA v ladjedelnico? Sinočnji vihar nam ga je temeljito onesposobil.«

Takoj so oddali telegrafsko sporočilo. Medtem se je približal nizek in plečat moški v elegantni beli obleki. Ben ga je poznal iz časopisov.

»Pa ne, da ste brodar Onassis?« ga je vprašal.

Onassis se je nasmehnil in ponudil bratoma Jorgsen roko. Da, bil je prav on, grški magnat s svojo razkošno jahto. Ponudil je posadki MIGUELA svoje gostoljubje. Beseda je dala besedo in brata sta se odločila

pustiti nekaj članov posadke na MIGUELU do prihoda vlačilca. Ostali pa so sprejeli Onassisovo povabilo, da se na jahti odpeljejo do Kanarskih otokov in dalje do Rio de Oro. Tam bi mogla brata dobiti kako delo, dokler MIGUEL ne bo gotov.

Tako so večji del posadke sprejeli na jahto SINJA PTICA in Mig je z Jorgom vred odplul novim doživetjem naproti. Jadra so se napela in ugoden bočni veter je nesel SINJO PTICO na jug, na Kanarske otoke.

Na jahti se je živelo kot v kaki razkošni vili, obdani s parkom. Na gornjem krovu se je širil sredi palmovega gaja velik bazen. Iz senčne ute je zazvenela električna kitaro. Tedaj ju je potrepljala po rami krepka dlan. Ko sta se obrnila, je stal za njima mišičast črnc. Kje ga je Mig že videl? Presneto, v časopisu vendar. Kaj ni bil to sam veliki Pelé, ponos brazilske nogometne enajstorige? Navdušeno sta ga pozdravila.

»Caramba!« se je začudil Pelé, »če poznata mene, vama pa pokažem še

kaj bolj imenitnega kot sem jaz. Slišita?«

Iz gaja se je oglasil žametast, grlast ženski glas. Pelé ju je povedel k vitkonogi gospodični z lasmi skoro do pasu. Bila je francoska pevka Françoise Hardy.

Pelé jima je ponudil ob mizici ledene pijače in jima dal svojo sliko s podpisom. Povedel ju je nato na marmornato teraso s stebriščem. Zelene ovijalke so svežile ozračje. Tam se je sprehajala gospa vitke postave. Ko je ugledala dečka, ju je povabila, naj zapojeta družbi kako narodno pesem. Takoj so imeli pri roki majhen klavir, da ju spremljajo, in gospa je pripravila magnetofon. Jorg je z nežnim glasom zapel otožno islandsko pesem in povedal družbi nekaj o islandski zgodovini. Še bolj pa je zbrani družini ugajal Mig. Pelé je globoko in zamolklo neko razburljivo, naglo pesem, kakršne imajo ponosni majhni narodi. Ko sta končala, sta zvedela, da sta pela pred svetovno pevko Marijo Callas, ki je po rodu Grkinja.

Se lepše pa je bilo zvečer, ko so gledali v kinodvorani film o biko-borbah v Španiji in je Mig smel sedeti sredi otrok španskega torera Dominguina. Ta slavni bikoborec je bil namreč tudi Onassisov gost.

Tako so se približali Kanarskim otokom. V Las Palmasu je vrgla SINJA PTICA sidro in skoraj vsa družba se je poslovila od jahte. Miguelovci so imeli nekaj ur časa, da si ogledajo Kanarske otoke.

Hodili so med pomarančnimi nasadi in zorečimi vinogradi. Iz bujnih gozdičev so se oglašali kanarčki s svojimi dolgimi vižami. Bili so živo rumeni, pa tudi rjavkasti in zelenkasti. Razigrano so prenašali svoje debele trebuščke čez breskove nasade. S slemena nad strmo obalo se je na vse štiri strani neba zelenilo

polno otokov in otočkov. Okrog otočkov pa se je v počasnem ritmu vzdigoval in padal višnjevo modri Atlantski ocean. A spodaj v Las Palmasu

SAMA

Kljub lepemu imenu ni bil Rio de Oro nič drugega kot rob puščave. V pristanišču Tafaraut je jahta okrenila na sever, kjer je Onassis obljubil Islandcem, da jih priporoči svojemu prijatelju, Amerikancu, ki bi rad križaril po Sredozemlju. Tako se je Mig moral posloviti. Jorg pa ni hotel slišati o slovesu. Kaj nista tudi Ben in Sven odšla mlada in sama v svet? In v skrajni sili ima radioamaterski oddajnik in se lahko poveže z radioamaterji vsega sveta. Islandci so od nekdanj odhajali mladi v svet!

Zares je Jorg Jorgsen ostal z Migom, z nekaj dolarji, oddajnikom in z nekoliko solznimi očmi v Tafarautu. Mig pa ni imel drugega kot šotor, ki mu ga je bil podaril ob slovesu Pelé, pa trdno voljo, da pride na cilj.

Na robu puščave sta fanta v šotoru poslušala zategle klice velbdov in pljuskanje Atlantika. Pa mineval je dan za dnevom, a od nikoder ni bilo nobene ladje. Pristaniški paznik, črnc, jima je dajal kaj mallega za pod zob, sicer bi bila zgubila pogum.

Bilo je že prve dni avgusta, ko ju je paznik Jao z divjim mahanjem rok poklical na svetilnik. Pristanišču se je namreč bližala francoska vojaška flotilja. Imela je pristati v Tafarautu, preden nadaljuje pot v francoska oporišča v Senegaliji.

To je bilo nekaj za fanta. Na čelu flotilje je ponosno plula mogočna admiralska ladja, za njo pa tri težke oklopne križarke. Od njih so mo-

lele kot bodice orjaškega ježa topovske cevi. Ob straneh je flotiljo spremljalo po dvoje torpednih rušilcev. Daleč zadaj je plula vrsta naglih in vitkih fregat in korvet, ki so bile prav tako oborožene.

Flotilja se je zasedrala in fanta sta le s težavo prišla do admiralovega namestnika, da bi prosila, če smeta na eno izmed ladij. Sprejel ju je majhen in strupen možiček s tenko bradico, ves v zlatih gumbih in našivkih. Nahrulil ju je, da ju bo dal zapreti kot ovaduha, in pri priči sta se morala pobrati. Mogočna eskadrilja je odplula brez njiju.

Šele sredi avgusta se je ustavila v Rio de Oro ladja z neznano zastavo. Bila je videti na moč moderna. S krova je odmevala glasba, v zrak so

molele televizijske antene. V pristaniškem poveljstvu sta zvedela, da pluje ladja pod švedsko zastavo. Takoj so vzeli Jorga in Miga za kuhinjska pomočnika. Nič kaj prijetno ni bilo. Ekvador je bil blizu in vročina je bila na krovu neznosna, kaj šele v kuhinji, čeprav so imeli močne ventilatorje.

Skozi kuhinjsko okno sta videla savano s čredami gazel in antilop in Mig je videl, kot je trdil, celo leva. Nič manj privlačen pa ni bil pogled skozi okno jedilne shrambe. Nad lino je zavijala v obliki komolca ozka

FANTA NAJDETA ZAŠČITNIKA

Bilo je v nedeljo popoldne, ko sta Jorg in Mig pomivala posodo. Na polžastih stopnicah, ki so vodile v podkrovje, so se prikazale najprej zalite nožice, za njimi kratke irhaste hlače, nad temi je zaplahutala kockasta srajca. Z zanimanjem sta fanta čakala glave. Zagledala sta zardel obraz z debelimi roževinastimi očali, obrobljen s kratko pristriženimi pšenično rumenimi lasmi, ki so spominjali na ježa, ker so bili ostriženi na krtačo.

Debelinko se je lotil kuharja:

»Kaj slišim, da se godi tu spodaj! Dokler sem jaz na ladji, ne boste mučili otrok. Pri priči naj bo tega konec!«

Z rokami v bok je debeli možiček sršel v kuharja, ki je odvrnil:

»Če plačate zanju vožnjo in oskrbo, lahko gresta kar z vami, gospodična Bunsen!«

No, lepo sta izbuljila oči naša fanta. Tole na kratkih nogah, okroglo kot snežena kepa, oblečeno v irhaste hlače in športno srajco, naj bi bila ženska! Tolste nožice so se zdaj približale fantoma in izza debelih stekel si ju je gospodična Bunsenova ogledala prav od blizu in

ploščad na krmo. Vsak dan sta videla stopati mimo čuden par nog: ena noga je bila dolga in drobno posuta s pegami, druga pa je bila lesena in poslikana z ladjami. Kakšen je neki mogel biti lastnik tega nenavadnega para nog? Večkrat je šlo mimo line tudi dvoje kratkih debelih nožic, v mečih ljubko napihnjenih, kakor bi imeli pod kožo dvoje žog za odbojko. Kdove kakšnega smešnega možička so morale nositi?

In ni minil niti poldrug dan, ko sta imela priliko spoznati obe zanimivi osebi.

sumljivo, kakor bi gledala dve muhi v krožniku juhe:

»Mhm! Kaj pa uši in bolh, menda jih nimata?«

Fanta sta v zadregi molčala.

»Tudi kradeta gotovo ne, nista videti tiste vrste. Kaj pa z angleščino? Upam, da ne govorita angleški!

Dobro! Potem vaju vzamem v eno svojih kabin! Moja papiga namreč ne prenese treh reči: mrčesa, zmi-kavtov in Angležev!»

Po tem čudnem govoru je prijala vsakega fanta z eno roko in ju odpeljala besnemu kuharju izpred no-sa.

Ker Mig ni razumel angleščine, je gospodična Bunsenova govorila z njima francoski. Na poti h kabinam so srečevali športno opravljene go-spode v slamniki in vsi so, nevar-jetno, zelo spoštljivo pozdravljali njuno spremljevalko. V udobni ka-juti v švedskem slogu s kockasto preprogo in živobarvnimi zofami se je od nekod oglasilo:

»Dober dan, madame, kako se po-čutite?« Bila je papiga v kletki.

»Odlično, Tutú!« je rekla gospo-dična.

»Me veseli!« je zavreščala Tutú in se začela gugati sem in tja. Ko je opazila dečka, je vsa naščeperila ži-vo-barvno perje.

»Le pozdravi ju, saj nista Angle-ža,« jo je pomirila gospodična Bun-senova. Tutú je šele po tem zagoto-vilu pozdravila prišlece s tem čud-nim stavkom: »Naj živi svobodna Afrika!«

»Oh,« se je zasmejala gospodična, »tako sem jo naučila, da mora po-zdraviti črnice, ko se izkrcamo. Go-tovo je tebe, ki si tako črn, zame-njala za zamorca!«

Potem jima je nova znanka post-lala dve ležišči v sosednji kajuti in jima odprla škatlo čokoladnih bon-bonov ter steklenico Coca-Cole:

»Zdaj sta moja sinova,« je rekla. »No, kako vama je ime?«

Dečka sta se predstavila in pove-dala, da sta s ship-stopom namenje-na v daljno Avstralijo.

»Jaz sem pa Selma Bunsen,« je

povedala gospodična,« in sem vodja švedske geološke odprave.

Če želita ostati nekaj časa z nami, bosta videla, kako bomo v Senegaliji iskali uranovo rudo in petrolejske vrelce. Tako sta mi všeč, da bi vama podarila celo Tutú. Pa kaj, ko ima to grdo lastnost, da ozmerja Angle-že, lahko bi vama nakopala sitnosti. Vesta, od kdaj je takšna? Nekoč sem se pogovarjala s črnsko delega-cijo iz neke afriške države. Prosili so me, da bi prišla iskat rudnih le-žišč. Pri tem je eden izmed delega-tov neprestano tožil, da bi bilo vse drugače, »Ko bi le teh prekva-tih Angežev ne bilo!« Tutú je stavek tolikokrat slišala, da si ga je zapomnila. Lepega dne me obišče geolog z londonske univerze in ko-maj je papiga zaslišala angleščino, je zavreščala iz kletke: »Ko bi le teh prekvatih Angežev ne bilo!«

Tutú je zares mahoma začela ska-kati po kletki in kričati po angleško: »Ko bi le teh prekvatih Angežev ne bilo!« Kljub tej papigini razvadi sta si dečka na vso moč želela, da bi bila njuna, in gospodična Selma jima jo je podarila.

Proti večeru sta šla iskat moža, ki pripada poslikani lesenim nogi. Sedel je na krmi in pihal iz pipice, izpod postrani poveznjene mornar-ske čepice pa so mu silili malo pre-dolgi rumeni lasje. Pravkar je slikal na leseno nogo nov prizor: zobatega morskega psa, ki hlasta po vrvi, na kateri visi potapljač. Zdaj pa zdaj je z dvignjenim čopičem opisoval kr-marju svoj doživljaj, upodobljen na lesenem štrclju. Jorg in Mig sta se skrivala za grmado rešilnih pasov in vlekla na ušesa. Mornar je rekel:

»Če ga sunem, me zverina popade, sem si mislil. Če pa ga pustim, mi obžre vrv in bom v takšnih globinah ostal brez zraka. Kaj storiti?«

»In kaj ste storili, da ste ostali živi?« je vprašal krmar.

»Kaj sem storil? To bi me morali videti! Gledam, mraz me stresa od strahu, a ne morem se odločiti. Končno rečem: sedaj ali nikoli!«

»Dajte no hitreje,« se ujezi nestrp-ni krmar.

»Tako, takoj! Torej: v sekundi se odločim! Isti hip pa se odloči tudi morska zverina. Široko zazija in se požene mimo mene v globine morja! Hahahaha!«

»Spet ste me imeli za norca, kapi-tan,« se zasmee krmar. »Čakajte, ne bom vam ostal dolžan!«

Tako sta dečka spoznala upokoje-nega kapitana daljnih linij, ki se je zabaval s slikanjem svojega lesenega štrclja. Komaj ga je zgladil s smir-kom, že se je domislil nove dogodiv-

ščine in si jo je narisal. Zabavni Šved je bil povrh vsega oče gospo-dične Bunsenove. Potoval je z geo-logi, ker je znal glavne zahodnoafri-ške jezike, da bi ekspedicija laže de-lovala v samotnih pokrajinah v srcu Senegalije.

Medtem se je približal San Louis, na otočku ležeče glavno mesto Senegalije. Obala je bila bujno porašče-na in v pristanišču je vrvelo majhnih tovornih ladjic, ki so, kot sta zvedela, nakladale zemeljske orešč-ke. Nebo je preletelo dvoje letal, saj je bilo blizu letališče Dakar. Gospo-dična Bunsenova pa ju je poklicala s krova v kajuto, da se odločita, ali po pristanku ladje v San Louisu odi-deta za nekaj časa z ekspedicijo ali jo mahneta po svoje.

(Dalje)

META RAINER

Ilustr.: KSENIJA PRUNK

Cvetje, ki ne zvone

Vse poletje
nežno cvetje
po vrtovih nam cvete,
a jeseni
piš ledeni
ga umori, da se ospé.

Jaz pa poznam
deželico,
kjer večna je pomlad,
cvetovi nikdar
ne umró,
ne pomori jih hlad.

Kje le srečna
pomlad večna,
kje le ta dežela je?
Mar ne slutiš
in ne čutiš,
da to tvoje je srce?

MOJE PRVO ŠRECANJE S KNJIGO

Prva knjiga, ki sem jo spoznal in vzljubil, je bila »Robinzon«, čudovita zgodba o mornarju, ki je samcat živel na divjem otoku sredi morja. Kadar se spomnim nanjo, jo še danes živo vidim pred seboj. Bila je nekoli go ogoljena, ker je šla skozi mnogo rok. A kar mi jo je najbolj privlačevalo, so bile ilustracije, največ čez celo stran.

V moji mladosti še ni bilo toliko mladinskih knjig, kot jih imate danes. Saj niti ne morete vseh prebrati. Knjige, ki so jih krasile podobe, pa so bile prava bela vrana. In ta »bela vrana«, ki mi je takrat prišla v roke, je bila prav zgodba o Robinzonu. Tedaj še nisem hodil v šolo in nisem znal brati, a sem se je zaradi ilustracij oklenil z vsem srcem.

Gledal sem podobe, a vsebino mi je pripovedovala stara mati. Saj tudi ona ni znala brati, a si je povest

zapomnila, ko so jo drugi brali. Moj oče je bil čevljar, moj ded tudi. In ko sta ob dolgih zimskih večerih krpala čevlje, je moja teta, ki je že hodila v šolo, na glas brala kako knjigo. Poslušal je ded, poslušali so oče, mati in babica. In čudovito je bilo, kako si je prav babica vse zapomnila. Imela je dober spomin in mi je zgodbo oživila od začetka do konca.

Ob njenih besedah se mi je odpiral čisto nov, čudovit svet, o katerem se mi dotlej niti malo ni sanjalo. Ne morem povedati, kako zelo mi je ugajala pripoved, polna čudovitih dogodivščin. Vedno znova sem ogledoval podobe in z odprto knjigo letal za staro materjo. Zopet in zopet sem jo prosil, naj mi pripoveduje. Dogodke, na katere so se nanašale ilustracije, sem že večkrat slišal, a mi jih nikoli ni bilo zadosti.

Nazadnje se je stara mati naveličala mojega neprestanega nadlegovanja. »Nauči se brati in sam beri!« mi je rekla.

To me je spodbodlo, da sem se naučil brati, še preden sem začel hoditi v šolo. To ni bilo tedaj pri nas nič tako nenavadnega, da bi se morali temu čuditi. Moj ded, ki nikoli ni hodil v šolo — tedaj so bile namreč šole še redke — se je sam naučil brati. Ta ali oni mu je pokazal črko. Pasel je krave in nosil v malhi poleg kruha in hrušk tudi star molitvenik, ki mu je nadomeščal abecednik. Tudi moj oče ni hodil v šolo, a se je od

deda naučil branja in pisanja. Mene je branja naučila mati, ko je pozimi pri peči pletla nogavice. Takrat smo že imeli šolo, četudi smo vanjo hodili skoro uro hoda okoli obronkov. Ko sem prvič stopil pred učitelja, nisem mel abecednika samo v cekarju, ampak tudi v glavi.

Razumeli boste, da je bila prva knjiga, ki sem jo v življenju prebral, prav »Robinzon«. In če rečem, da je nisem prebral samo enkrat, ampak večkrat, ne vem kolikokrat — se nisem nič zlagal. Nobena druga knjiga me ne bi spremljala tako zvesto kot senca. Nekatere njene podobe so mi še danes živo pred očmi.

A ni bilo dovolj, da sem knjigo samo bral, ampak sem življenje samotnega mornarja skušal tudi po-

snemati. V skalovju nad domačo hišo sem si poiskal skrit prostor, majhno trato in to je bil moj otok, ki ga je obdajalo zeleno grmovje. Ondi sem si iz vej spletel kolibo. In četudi sem se bal modrasov in kačjih pastirjev, sem na tisti trati in v kolibi preživel po cele ure. Domišljal sem si, da sem Robinzon. To je trajalo vse poletje do pozne jeseni. Ko je zapadel sneg, sem se zopet vrnil h knjigi.

Pozneje sem prebral veliko lepih knjig. Nikoli mi jih ni bilo zadosti. K branju me je gnala radovednost, vse bi bil rad vedel, a na Robinzona nikoli nisem pozabil. Povezoval me je z najlepšimi spomini na otroška leta. In še danes mi je toplo pri srcu, kadar mi zaide v roke.

LUDOVIKA KALAN

POZNA JESEN

VSA SVETLOBA
JE NEKAM ZBEŽALA,
MORDA SE JE SKRILA
V BRAZDE NA POLJU
IN GRENAK VONJ
PO GNILOBI
SE VALI SKOZ MEGLO.
DEŽ TIPLJE

S SIVIMI ROKAMI
UTRUJENO MAGNOLIJO
IN Z VEJ JI POLZE SOLZE
ZA MRTVIMI LISTI;
TIHO KAPLJAJO
NA ZABRISANE GREDE,
KJER SO ZA SONCEM HODILE
ČRNE OČI SONČNIC.

Jezična Jera

Tam, kjer se doline izgube, se prične svet pobočij, od Baške grape navzgor prav tja do strmih gora. Na teh pobočjih so posejane redke kmetije, ki žive v svoji samoti trdo življenje za vsakdanji kruh. Tu kočja, tam kmetija, vmes pa vasi, ki se iz leta v leto upirajo sunkom kraške burje. Tam so otroci prav taki kot v nižinah. Radi se igrajo, zganjajo svoje norčije, prepevajo, bosopetijo, le za njihove male roke je delo trše kot v nižinah. Otroci pa bi ne bili otroci, če bi ne imeli koga, ki bi mu tudi lahko ponagajali. Prav taki so bili tudi otroci v Zalesju. Potovka, stara jezična Jera, jim ni bila prav nič pri srcu. Bolj je bila jezična kot stara. Hodila je od vasi do vasi, tu jedla, tam prespala in tožila otroke vseprek. Če so jim mame natrle ušesa, še ni bilo tako hudo, le če so očetje segli za sveto podobo na steni, kjer je počivala leskovka, tedaj so ji v mislih nič kolikokrat obljubili vračilo. Pa je imela tudi svoj prav. Kamenjati pse in krepeliti mačke in jeznorite peteline, to ni bilo prav.

V Zalesju je tekla pot, vijugasta pot mimo oranice, mimo zrelega žita in se vijugala tja do južnih pobočij. Stara Jera je bosopetila po prašni cesti, se ustavljala in oddihavala. Okoli nje je šumelo žito, tam daleč na severu pa so se lesketali pocukrani vrhovi Julijcev. »Eh, eh, ko bi le imela kanček toliko cukra, kot ga je nebo streslo tja na gore!« Tarnala je, v žitu pa je v vetru opletalo in škripalo strašilo. Tu in tam je iz žita pogledala otroška glavica. Kmalu je okoli nje vse kikirikalo,

mijavkalo in kokodakalo. Tudi kakšnega osla so ji pokazali. Tedaj pa je Jera zavihtela svojo popotno palico, da je švistnilo. Ploha hudih besed se je vsula na male razposajence. Glavice so izginile, kot bi mignil. Jera pa je godrnjaje nadaljevala svojo prašno pot.

Kaj so nekega dne uganili mali neugnanci? Da, za vse dni bodo prestrašili jezično Jero, ki jim še v spanju ni dala miru. Kdo ve od kod so privlekli na polje star zarjavel sod. Poljsko strašilo so sneli z droga, se pri tem posmihali, poskakovali in pačili. Da, prav tako se bo strašilo Jeri. Suhljatega Tonča so preoblekli v stare cape, mu z ogljem počrnili zobe, mu zmršili vedno predolge lase in ga postavili na sod, ki so ga prikotrljali tja, kjer je poprej samevalo poljsko strašilo. Še palico, na katero so privezali raztrgano cunjno, so mu potisnili v roke. Poučili so ga, kako in kaj mora, opletati, se vrteti in cviliti in že so se poskrili v zorečem žitu, polni težkega pričakovanja.

Niso dolgo čakali. Jata vrabcev, ki je frknila iz pšenice, je naznanjala Jerin prihod. Prav počasi je stopicljala po cesti, mrmrala, migala z šiljasto bradico in se opirala na palico. Tako je pridrobila tudi do poljskega strašila, ki je zrla vanjo razširjenih rok. Kar je strašilo zastokalo. Jera se je ozrla naokoli. Že pa je zaplahutalo. Jeri ni šlo v glavo, saj ni bilo vetra. Zazrla se je v strašilo, ki se je zvijalo, cvililo in opletalo okoli sebe. Jeri so se zašibile noge. »Ježeš na, ježeš! Sam zlodej bo,« ji je šinilo v glavo. Nič

kolikokrat je že šla po tej poti, pa je strašilo le vedno negibno in z dolgočasno strmelo vanjo. Tokrat je oživel. Okoli nje so odmevali žvižgi, brlizgi, tleskanje rok in zdelo se

ji je, da sliši zavijanje samega nebodigatreba. V nekaj skokih je bila v žitu in že je lomastila, kar so jo nosile noge. Kar jo je zaustavil glasni otroški smeh in krik. Povsod je bilo videti otročad. Strašilo na sodu pa se ji je globoko priklanjalo, se ji smejalo in jo klicalo. Kot razsrjen puran je prhnila proti strašilu, kl je izginilo v žito, in že ga ni bilo. Slišati je bilo le še topotanje otroških nog. Stara Jera se je zadihana sesedla, odvezala culico in pobrskala po njej. Štrukelj se ji bo prilegel. Vzdihnila je in se nasmehnila. »O, ti neugnana otročad, tak kaj se ne spomnijo, pa so me skoraj ugnali. Ježeš na, ježeš na!«

Nad žitnim poljem se je dvignil škrjanec in zažvrgolel v svetli sončni dan, žvrgolel soncu in Jeri, ki se je oddihavala prav tam, kjer je stalo strašilo.

Junaški jelen

Ilustr.: BINE ROGELJ

16. julija 1764. je pristala na angleški obali indijska ladja s tovorom eksotičnih živali za menažerijo bogatega kneza Cumberlandskega. Med temi sta bila tudi dva tigra, ki so ju ujeli z velikimi težavami in smrtno nevarnostjo.

Knez je hotel videti, kako tiger lovi in kako si prisvoji plen, zato je enega od njih ukazal zapreti v ograjen prostor v Windsorskem gozdu. Vanj so spustili mladega, krepkega jelena.

Tiger, ki že več dni ni jedel in je bil zato zelo sestradan, je takoj renčé skočil na jelena. Toda ta mu je

nastavil roge, da se je tiger ranil na njih in se je moral umakniti. A to le za trenutek. S ponovno silo je planil na jelena ter mu hotel pregristi vrat. Jelen je bil gibčnejši in tigrov napad ni uspel. Še tretjič je tiger napadel, tedaj pa je prebivalec gozdov postal divji in ves razkačen je zadal tigru tako silen udarec z rogovi, da ga je hudo ranil. Tiger, popolnoma premagan, se je prihuljeno splazil pod staro smreko in si lizal rane. Knezovi služabniki so uporabili ta trenutek, da so tigru vrgli čez glavo vrečo ter ga spravili v kletko.

Knez je bil silno presenečen nad nepričakovano jelenovo zmago. Občudoval je njegov pogum in spretnost bojevanja. Zato mu je podaril svobodo. Še predno so ga izpustili na svobodo, mu je dal narediti srebrno ovratnico z datumom in opisom boja. Noben lovec ni odslej

streljal nanj, celo psi ga niso več nadlegovali.

Tako je zmagovalec tigra dosegel zelo visoko starost.

O tem dogodku pa v Angliji govore še danes.

Priredila: LUDOVKA KALAN

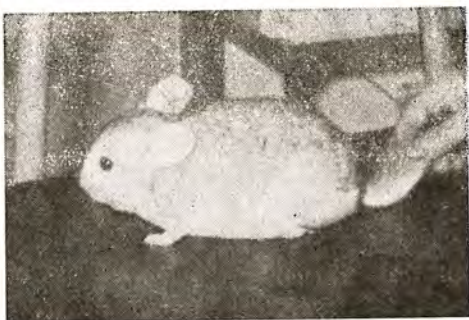
zanimivosti ▲ zanimivosti ▲ zanimivosti

Miro P.

ČINČILA

Činčila je glodalec, ki smo ga dobili iz Južne Amerike. Ta lepa živalica živi divja v Kordiljerah v Peruju, Čilu in Boliviji. Primerjali bi jo naši veверици, samo da je bolj zajetnega telesa s precej veliko okroglo glavo in nekoliko ošiljenim gobčkom. Štiri kratke noge so tanke, na prednjih ima pet, na zadnjih pa štiri prste. Divjih činčil je v domovini zelo malo, ker so jih močno iztrebili. V kletkah so krotke, se zelo dobro počutijo in se ugodno razmnožujejo.

Kot je znano, ima činčila zelo dragocen kožušček. Gost je, mehak, pepelnato sive barve s srebrnim odtenkom. V ujetništvu je glodalec ohranil vse svoje dobre lastnosti. Živalce so zelo čiste in prijetne ter jih je zelo lahko preživljati. Edino, kar zahteva reja činčil, je to, da morajo živeti v suhih zračnih kletkah. Zato rejci činčil redijo te živali v kovinastih kletkah z mrežastim

dnom. Ta krotka in prijetna živalca se hrani s senom in zelenjavo, nikoli pa ne sme v kletki manjkati peska in sveže vode.

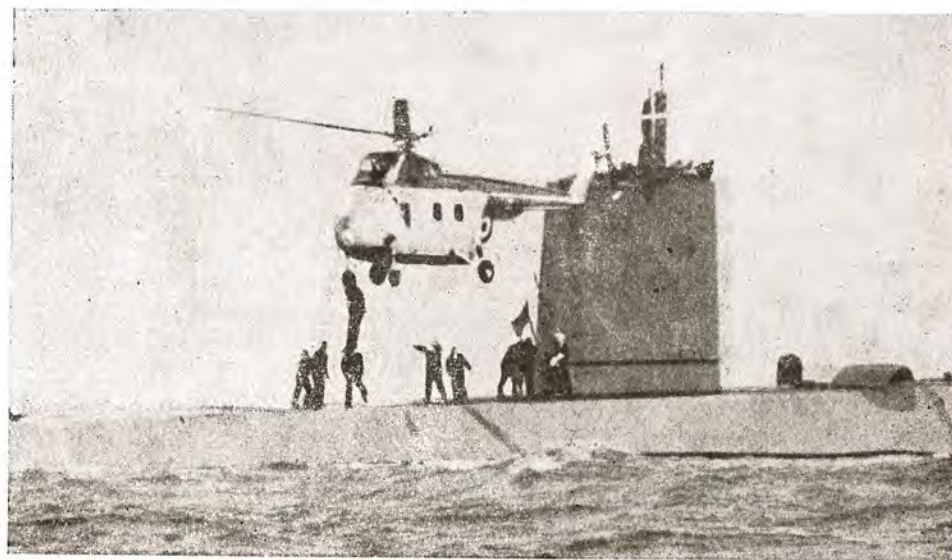
Po 111 dneh zleže samička dvakrat na leto po dva mladička in jih doji dva meseca. Ti plemeniti kožuhovinarji živijo do 15 let. Činčile redijo v posebnih farmah, kjer si jih lahko nabavimo. So pa zelo dragi, saj stane parček od 110.000 do 130.000 lir. Kožuške činčil uporabljajo za izdelavo dragocenih krznenih plaščev.

Z Nautilusom na severni tečaj

Minulo je komaj sto let, kar je francoski pisatelj fantastičnih romanov Jules Verne napisal zanimivo povest o kapitanu Nemo in njegovi čudoviti podmornici, ki ji je bilo ime Nautilus. Pisatelj se je komaj moglo sanjati o vrstoglavem napredku tehnike v dvajsetem stoletju. Umrli je namreč leta 1895, ko je njegov Nautilus še vedno spadal v svet čiste fantazije, saj večine aparatov, ki danes uravnava podvodno plovbo, niti v osnutku še ni bilo. Nikoli ni slišal o sonarjih, ki opozarjajo posadko podmornice na morebitne ovire, hkrati pa rišejo oddaljenost morskega dna, nič ni vedel o vztrajnostnem kompasu, ki varno vodi podmornico v zaželeno smer tudi takrat, ko magnetična igla v bližini magnetičnega tečaja popolnoma odpove. Nemovo podmornico je poganjala elektrika, saj se dobremu Juliju še sanjati ni moglo o pogonskem sredstvu dvajsetega stoletja, o atomski energiji. Kljub vsemu temu pa je po svoji zmogljivosti Vernov Nautilus močno podoben svojemu skoro sto let mlajšemu bratu. To namreč, kar je dosegla ameriška atomska podmornica Nautilus, se celo današnjemu človeku zdi dovolj nenavadno in sanjam podobno.

Vzemimo v roke večji atlas in poiščimo na njem karto Avstralije in Oceanije. Nekje v vzhodnem delu Tihega oceana bomo našli otočje Havaii. Od tod si zamislimo bolj ali manj ravno črto proti severu do Aleutskih otokov in še naprej skozi Beringova vrata v Severno ledeno morje. Od tam si bomo to črto lahko podaljšali preko tečaja do otoka Groenland. Približno taka je bila pot, ki jo je napravila ameriška atomska podmornica Nautilus pred nekaj leti. Na karti se to zdi dokaj preprosto, vse drugače pa je, če si predstavljamo Nautilusa izgubljenega nekje v prostranem oceanu, skritega med ledenimi gorami Severnega ledenega morja ali pa celo pod večno ledeno skorjo v bližini Severnega tečaja. Tako je stvar videti kar precej drugačna. In če se pri tem spomnimo še velikanskih žrtev pogumnih posameznikov, ki so si prizadevali doseči to točko Zemlje po ledu, s pasjo vprego in peš, potem nam bo bolj razumljivo razburjenje, ki ga je povzročila vest, da je podmornica Nautilus dosegla to točko globoko pod večnim ledom.

Medtem ko je Vernov kapitan Nemo sam s posadko zagrenjenih mož, ki so se odrekli svetu, gradil svoj Nautilus, je ame-

riška atomska podmornica Nautilus seveda delo velikanskega števila strokovnjakov, znanstvenikov, inženirjev in tehnikov. Ker je Nautilus vojna podmornica, seveda še dolgo ne bodo znane njegove posebnosti in vsa tehnična oprema, ki mu je omogočila težavno pot. Le pomislimo na naprave za orijentacijo! To so sonarji in vztrajnostni kompas, ki so morali biti pri Nautilusu popolnoma natančni. Sonarji so sproti beležili oddaljenost morskega dna, ovir ob straneh, in pod polarnim ledom tudi razdaljo podmornice od ledenega oboka. Brez teh naprav bi Nautilus nikoli ne opravil svoje poti, saj se je po prvem poskusu celo vrnil, ker se je polarni led preveč približal dnu. Pa tudi pri drugem poskusu — podmornica se je poskusila prebiti proti severu ob sibirski obali — so sonarji prepričali kapetana, da tam prehod ni mogoč. Šele pozneje, ko so znova poskušali severno od polotoka Aljaske, je podmornica prišla v dovolj globoke vode in poslej nemoteno nadaljevala pot proti cilju.

Druga naprava, brez katere bi bila Nautilusova pot nemogoča, je vztrajnostni kom-

pas. Magnetična igla namreč v bližini magnetičnega tečaja popolnoma odpove, in če bi se podmornica zanašala nanjo, bi bila izgubljena. Vztrajnostni kompas pa ne glede na magnetični tečaj kaže v naprej določeni smeri, takoj zabeleži vsak odklon s poti; zato je mogoče vse ovinke pozneje spet izravnati.

Vsi ti in seveda še mnogi neznani instrumenti pa so tej atomski podmornici omogočili varno pot. Posadka je slovesni trenutek, ko je Nautilus pod večnim ledom plul preko tečaja, pričakala odlično razpoložena; med glasbo, ki je odmevala iz zvočnikov, ob odlični hrani, in celo slavnostne torte ni manjkalo. Kakšna razlika med pohodi prvih raziskovalcev Arlike in tem udobnim pohodom! Ob vsej tej udobnosti bi lahko zdvomili nad človeško pomembnost tega uspeha. Res je, da med napori, ki so jih prestali raziskovalci Arlike v preteklosti, in deležem Nautilusove posadke primerjava ni mogoča. Kljub temu pa je treba poudariti, da je ta uspeh predvsem uspeh človeške tvorne misli in velika zmaga v boju z naravo.

Benetke v mesečini (linorez)

Starc Marko, 5. razr. osnov. šole na Opčinah

ZGODBA a hvaležnem zajčku

Drvar Tevža je delal v gozdu. Poskal je staro, debelo bukev. Razžagal jo je in začel cepiti polena, da bo imel toplo pozimi, ko bo zunaj sneg in mraz. Tedaj pa pribeži po gozdu zajček, ves upehan in preplašen. »Skrij me, dobri mož, lepo te prosim! Hudobna lisica me hoče ujeti in požreti,« je prosil zajček drvarja.

»Kar tukaj k štoru se pritisni, jaz te pa pokrijem s svojo suknjo«, pravi Tevža. In res, komaj je bil zajček skrit, že je prišla lisica.

»Ali si videl tu mimo iti zajca?« je vprašala drvarja.

»Kaj pa hočeš zajcu?« bi rad vedel drvar. »Kaj to tebe briga, dedec stari, samo to hitro povej, ali si ga videl?« zarevska lisica. Drvar se je razjezil. »Kaj, še zadirala se boš v me, ti šmentana hudoba ti. Jaz ti bom pokazal zajčke loviti!« Pobral je debelo vejo in jo zabrisal za lisi-

co. Komaj je zbežala, malo je manjkalo, da ji ni rep odbil.

Zajček se je lepo zahvalil drvarju za pomoč in odšel domov. Zvečer, ko se je Tevža utrujen vlegel k počitku in je že zadremal, je nekaj potrkalo na okno. Tevža je urno vstal in šel k oknu. »Kdo pa je?« »Jaz sem, zajček, ki si me pred lisico otel. Poslušaj! Lisica je vdrla v tvoj kurnik in ti bo vse kure pomorila. Hitro vstani!« Tevža je oblekel hlače, vzela palico in tekla v hlev.

»Šmentana lisica, ti bom že dal!« In je tako udrihal s palico po lisici, da se je kar dlaka kadila od nje. Komaj mu je ušla, sicer bi jo do smrti potolkel. Zajček se je pa za oglom smejal in dobro se mu je zdelo, da jih je lisica dobila po grbi.

S. Olip

MIROSLAV KOŠUTA

BORIS

VES ČAS SKOZ OKNO GLEDA
IN PO SVOBODI HREPENI;
SRAMOTA JE RAZREDA,
A TO SE MAR MU NI.

»DVA KRAT DVA JE SEDEM,
TRI IN TRI JE DVA...«
KER V ŠOLI JE POREDEN,
ON STETI SE NE ZNA.

LE NADO RAD DOBIL BI V PEST,
KI VEDNO SE ŠOPIRI,
DA ZNA, DA TRI IN TRI JE ŠEST
IN DVA KRAT DVA JE ŠTIRI.

▪ redke živali pri nas ▪

Piše: VLADO FIRM

Riše: IVE SUBIC

V
I
D
R
A

Pozna jesenska slana je že legla na gole vrbove veje, ki so se v srebrni mesečini pozibavale nad spečim tolmunom. Po nočnem nebu so se podili oblaki in preganjali mesec, ki se je ogledoval v bistrem potoku. Zametno tišino jesenske noči je vznemiril le krik nočne ujede. Zapljuskala je voda, drobni valovi so se zlivali v svetleče kroge. Iz vode je pomohila ošljeno glavico razigrana vidra. Nekaj trenutkov je negibno ležala na trebuhu. Zamahnila je z repom, razširila kremplje s plaval-

no kožico in že se je prekopicavala, potapljala, se zvijala in poskakovala, da bi ji zavidal vsak telovadec. Neugnana je bila. Toda tudi na želodec ni pozabila. Vedno je bila nenasitna. Pretaknila je vsako skrivališče v tolmunu, v potoku. Raki in ribe so ji bili posladek. Še lepo postrev je ujela, ki ni utegnila niti zavekati v njenem gobčku. Vidra se je hotela vrniti v svoj podvodni brlog. Stekla je po nabrežju, skočila in že je škrtnila ribičeva past v mesečni noči. Tekel je potok, sam samcat, tam med vrbjem, tam med jelševjem.

▪ redke živali pri nas ▪

HRČEK

Iz leta v leto zavalovi zlato-rumenno žito, v vetru valovi in pritajeno šumi. Zaman se pripogiba in valovi, da bi zasenčilo rjavo-rumenega trebušastega hrčka, živalco živahnih oči in velikega jedca. Hrček je vedno živahen, razigran in neutrujen mlinar. Njegova kašča, globoko pod zemljo, je vedno polna sladkega pšeničnega zrnja. Rad poseda pred vodom svojega podzemeljskega rova ob robu najgostejšega žita in mežika v poplesujoče sončne žarke, ki ga vsako jutro zvabijo na plan. Toda z

naših polj, polnih rumenega žita, je hrček izginil. Pregarjali smo ga in pregnali! S kmetovalcem nista bila nikoli prijatelja.

Zdaj bi ga zaman iskali po dolgem in počez po naših obširnih poljih. Morda se ga še spominja stara poljska miš z vzhodne Štajerske, ki se ni nikoli spoprijateljila z njim. To je bilo že pred leti. Srečni in živahni hrček se je preselil z bogate mize naših njiv. Za njim je ostal le še obledeli spomin in pripovedovanje zgodbic ostarelih kmetovalcev.

POTOVANJE DIVJEGA KOSTANJA

Krrks je napravilo in ježica se je odprla za majhno razpoko. Iz nje je nezaupno pokukal rjav kostanj. Na livadi pod drevesom je ležalo še mnogo kostanjev. Pravkar je bil pri njih deček in jih je tlačil v hlačne žepe.

»Kaj počne z mojimi brati?« je prestrašeno vprašal kostanj visoko gori na drevesu.

»Oh, s seboj jih bo vzela,« je odgovorilo drevo; »pozimi bodo divjadi za hrano. Videlo sem že tudi, da otroci dolbejo iz njih majhne košarice.«

»To mi nikakor ni pogodu,« je rekel kostanj. »Ne smejo me požreti; tudi ne, da bi zrezali mojo lepo obleko. Želim videti malo sveta. Prosim, ljuba ježica, čvrsto me drži; tako lahko še dalje gledam naokoli.«

»To je nemogoče, ubogi kostanj,« je odvrnila ježica. »Zdajci se bom morala popolnoma razpočiti in ti boš padel dol...«

»Tedaj me drži vendar vsaj še za hipec, prosim, prosim!«

»Nemogoče,« je zastokala ježica. »Tam prihaja tovarnjak, skoči brž nanj!«

Potem je kostanj v velikem loku skočil proti cesti in pristal med premogom na tovarnjaku.

»Kakšne smešne črne stvari ste to?« je vprašal kostanj.

Ilustr.: JAKA JUDNIČ

»Me smo premog, in če zgorimo v peči, darujemo ljudem toploto.«

»Toda jaz ne želim zgoreti!« je kriknil kostanj ves iz sebe.

»Ako me vtaknejo v ogenj, bom poskočil, da se bo vsa peč razletela.«

»Za kaj takega si ti sam veliko preslab,« so se nasmehnille grude premoga.

Globoko potrta se je kostanj zavalil v kot, od koder je mogel gledati vsaj modro nebo.

Končno se je avtomobil ustavil in kostanj je padel s premogom vred v veliko posodo.

»Smo sedaj že v peči?« je vprašal grude premoga.

»Ne, še ne. Smo na vlaku in bomo greli lokomotivo. Zahvaljujoč naši moči lahko veliko, veliko ljudi potuje skozi deželo,« so ponosno dejale grude premoga. Toda ubogi kostanj se ni mogel veseliti z njimi, zakaj on je vendar želel videti svet.

Sčasoma je bil kup premoga nad

kostanjem vse manjši in manjši, in nekega dne so tudi njega zgrabili z lopato. Sedaj moram dol, je pomislil, in pri nagibu lopate odskočil. V majhnem žlebu, zunaj na lokomotivi, je le našel oporo. Spet je imel nad seboj zrak in nebo in se je vozil od postaje do postaje skozi deželo.

Nekega dne, ko je vlak končno hotel spet odpeljati s postaje, je kostanj zaslišal razburjen ženski glas:

»Pomagajte! Moj kovček! Primite tatu!« In tedaj je kostanj videl, kako je neki človek z elegantnim kovčkom skočil z vlaka in zdajci hotel steči čez tire.

Ne da bi se pomišljal, se je kostanj spustil iz žleba in se zatrkil tako pametno tatu pod noge, da je le-ta telebnil, kolikor je bil dolg in širok. Lopov se je hotel spet dvigniti, toda medtem so že mnogi ljudje skočili z vlaka in ga čvrsto držali, dokler niso prihiteli policaji.

»Hočem vedeti samo, na kakšen način je možu spodrsnilo!« je rekel strojevodja kurjaču in iskaje gledal krog sebe. Tedaj je uzrl neznanatni kostanj, ki je ležal na tleh.

»Od kod pa je kostanj prišel sem?« se je začudil. »Daleč naokoli ni nobenega kostanjevega drevesa. Gotovo je kostanj, ki prinaša srečo. Vzel ga je s seboj in ga mehko položil na poseben prostor ob oknu lokomotive, od koder je mogel mali kostanj končno res gledati v svet. Dan za dnem je ležal tam, rjav in svetel. In ko je bil že ves izsušen in naguban, je še vedno bil na svojem mestu in se je vozil skozi daljno deželo še leta in leta.«

NEZA MAURER

Prvašolka

Vstani, Metka! čas je že v šolo — sonček je zlati davno že vstal, torbico svojo si je pripravil in klobuk na glavo si dal.

Ljuba mama, reci sončku: Če greš v šolo, sonček zlat, opraviči našo Metko, danes pojde kostanj brat!

Hitro, Metka, torbo in kruhek, veter je z listi že zazvonil; sonček hiti čez hribe, doline, da bi v šolo ne zamudil.

Ljuba mama, res verjameš, da gre v šolo sonček zlat? Včeraj sva se domenila — z mano gre kostanje brat.

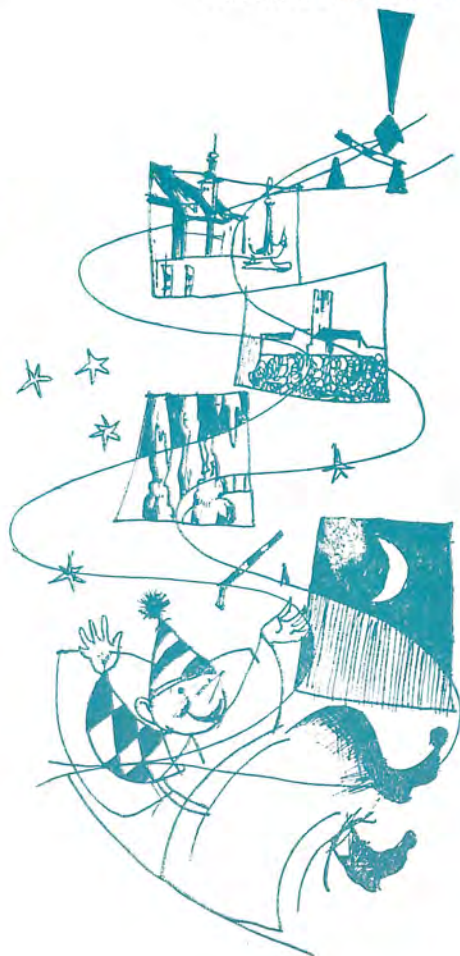
USPAVANKA

Aja aja nina nana —
posteljica je poslana,
cvilimož pa noče spati,
križemsvet se čé peljati...
Aja aja nina nana,
pot iz Trsta je speljana,
prek Sežane pohitimo,
do Postojne se spustimo,
odondod pa do Ljubljane,
do Ljubljane nasmejane,
potlej pa še v belo Celje,
v belo Celje po veselje,
še na sever, v razcveteni
mejni Maribor zeleni,
končno skok še do šentilja,
pa dospeli smo do cilja.
Aja aja nina nana —
posteljica je poslana,
več ni treba potovati,
cvilimož že hoče spati!

VOJAN ARHAR

Ilustr.: LEON KOPORC

Ilustr.: BOŽO KOS

Igra

CICEL,
MICEL,
RUKUMBUK,
KAJ ME GLEDAS KAKOR ČUK?
NISEM PTIČEK, NISEM MIŠ,
BUNGA,
TUNGA —
TI LOVIS!

FRAN ROS

OSE V LASEH

(JELKIN SPIS)

Vpisali so me v šolo. In tako sem se z drugimi otroki tisto jutro v oktobru napotila od doma. Do šole je bilo komaj pol ure hoda.

Me male deklice smo hodile skupaj. Pred nami so šli fanti in deklice iz višjih razredov. Z njimi je bil tudi moj brat Stanko. Bila sem zelo radovedna, kako bo v šoli.

Stopali smo po ozki cesti. Že blizu šole je po eni strani ceste rasla živa meja, lepo zelena. Na koncu tega grmičja je Stanko obstal. S palico je večkrat dregnil v gosto vejve, nato je urno zbežal naprej. Oziral se je k nam in se smejal.

Me deklice smo bile radovedne, kaj je našel tam v meji. Približale smo se ji. Tedaj pa...

Na nas so se usule neke žuželke. Razdražil jih je Stanko in bile so vse divje.

»To so ose! Bežimo!« je zavpila neka deklica.

Tekle smo čez travnik, ose pa so planile za nami. Vse polno se nam jih je zaletelo v lase. Močno so nas opikale. Srbelo me je in peklo, tako da sem na glas jokala. Hotele smo se vrniti domov.

NEŽA MAURER

Vrabček čaka mamico

VRABČEK ČAKA MAMICO,
STISKA SE OB VEJO.
MAMA PO PROSO JE ŠLA
TJA ZA ŽIVO MEJO.

K nam je stopil Stanko, ki je bil kriv vsega tega. Rekel je:

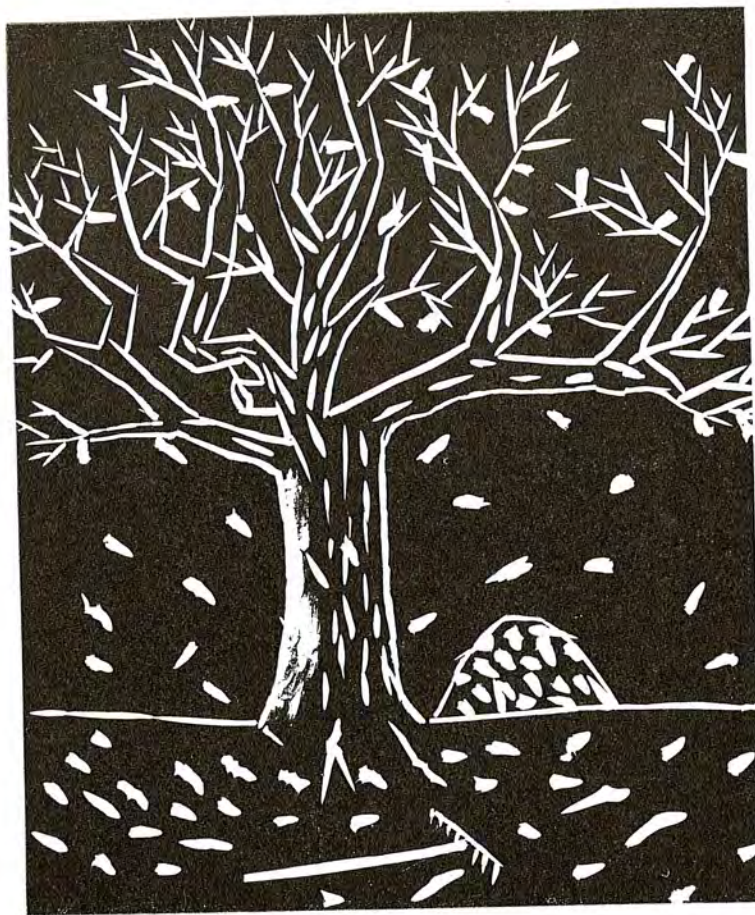
»Hotel sem se samo pošaliti. Nisem vedel, da bo tako hudo. Kar vseeno pojdite v šolo! Morebiti vam bo učiteljica lahko pomagala.«

Šola je bila že prav blizu, zato smo pohitele vanjo. Gospodični učiteljici smo vse povedale. Pobrignala se je za nas. Namazala nam je kožo z raztopljenim sladkorjem. Druga drugi smo izdrle mnogo osjih žel. Dale smo si tudi neke mokre obkladke.

Takšen je bil moj prvi šolski dan. Še popoldne doma mi je šumelo po glavi. Stanku je bilo žal. Podaril mi je tri barvne svinčnike, da bi me potolažil. Premišljevala sem o učiteljici, ki sem jo ta dan spoznala. Bila je videti dobra in skrbna. Tega sem bila zelo vesela.

dopisi naših šolarjev • dopisi naših šolarjev

Drevo v jeseni
(linorez)

Marko Starc
5. razr.
os. šole Opčine

Jesen

ZOPET SE JE JESEN VRNILA,
SADJA NAM JE NANOSILA.
HRUSKE SLADKE, JABOLKA DEBELA,
NA DREVESIH SO VISELA.

TUDI SOLA NAM SE JE ODPRLA,
VANJO VSTOPA ZOPET MLADEŽ VRLA.
VSAK DAN VEČ SE BO NAUCILA,
IN ZNANJE SVOJE OBOGATILA.

Lavra Pertot
uč. 5. razr. osnov. šole v Barkovljah

DOBILI SMO PTIČKA

Pred mesecem je moj brat prinesel s Kontovela lepega ptička. Mama je šla iskat na podstrežje kletke, v kateri smo nekoč že imeli ptička, in v njo se je preselil naš luger. Hitro smo mu postregli z radičem in kruhom.

Drugi dan pa je mama kupila krmo, za ptičke.

Nekega dne je mama nesla ptička na teraso na zrak. Ko se je brat vrnil iz šole in ni videl kletke na omari, je pričel jokati in je z jeclja očimi besedami spraševal, zakaj smo ptička spustili. Mama, očka in jaz smo se mu smejali.

Ko sem šla po kosilu čitat na teraso, sem zakričala: »Marko, ptiček je na terasi!« Vesel je priteknel na teraso ter še ves objokan rekel mami: »Zakaj si me dražila, da si ptička spustila!« Mama pa se je na ves glas zasmejala.

»Meni se ptiček smili, ker vem, da bi rad užival prostost. Upam pa, da ga bomo zato kmalu spustili v naravo med njegove tovariše.«

Jana Ban
uč. V. razr. osn. šole na Proseku

OB ZGODNJI URI

To poletje sem šel na počitnice v Gornje Poadižje. Na predvečer odhoda sem šel zelo pozno spat, vendar sem se naslednje jutro zelo zgodaj zbudil. Zunaj je bila še tema. Vse je bilo tiho. Pogledal sem na uro, ki je bila na nočni omarici. Ta je kazala dve in osem minut. Zbudil sem sestro: »Oh, oh, koliko je ura?« je mrmraje in zaspno vprašala. »Dve in deset!« sem ji odgovoril. »Kaj me budiš tako zgodaj, lahko noč!« mi je odgovorila, se obrnila in spet zaspala.

Od neučakanosti sem prižgal lučko in začel čitati. Toda ne dolgo, ker se je mama zbudila, ko je videla luč, in prišla v sobo ter mi ukazujoče rekla: »Spi vendar, ker je še zgodaj, kaj budiš ljudi!« »Ne morem spati, ker nisem zaspan, čital sem, ampak ti si se sama zbudila,« sem rekel. Nato je odšla.

V sobi se je zgostil slab duh, ne vem od česa. Mogoče je dišalo po večerji prejšnjega dne ali po ogljikovem dvokisu, ki ga izdihavamo.

Kar na lepem sem zaslišal ropot, ki je prihajal iz drugih sob. Bili so parketi, ki so škripali.

Ure so počasi minevale, dokler se ni okrog štirih v kuhinji oglasila budilka.

Zvonila je skoro pet minut. Niti minuta ni šla mimo, ko je zapela druga. Še tretja se je oglasila, ta pa je bila najmanjša in je ropotala samo nekaj sekund. Vse tri ure sem navil jaz, da sem eni skoraj polomil vzmet.

Po zvonjenju se je prvi zbudil oče, za njim mama in šele po mojih klicih še sestra, vsa jezna, ker je hotela dalje spati.

Seražin Antek
II. b Srednja šola Sv. Ivan

ZGODOVINA NAŠE HIŠE

Naša hiša je zelo stara. Včasih so pri nas pekli kruh cele noči. Zjutraj, navsezgodaj so se žene napotile z oslički v mesto. Oslički so bili natovorjeni z jerbasi kruha, z vrči mleka in košarami, v katerih so bila jajca, zelenjava itd. Naši dedje pa so delali na polju in pri živini v hlevu. V naši hiši je v tistih časih bilo ognjišče skoro pri tleh. Okrog ognjišča so bile police za krožnike, pokrovke, lonce, lončene skledice, zajemalke in drugo kuhinjsko posodo. V kleti so bili polni sodi vina in posode napolnjene z domačim oljem. V tistih časih so bili v naši vasi Komarji največji bogataši. Pri Komarjevih je bilo pet sinov, krepkih kot pet medvedov. Bili so zelo pridni in delavni. Naša hiša je bila last mojega pradedca. Zgrajena je bila leta 1869, obnovljena pa je bila leta 1953. Zgradil jo je zidar Hrvatič Anton, obnovil pa njegov vnuk Hrvatič Mirko

Rosana Comari
uč. 3. razr. osnov. šole v Ricmanjih

VSEH MRTVIH DAN

Prišel je čas, ko se spominjamo vseh rajnih. Za Vse svete smo šli po maši z babico na pokopališče k Sv. Ani. Najprej smo položili krizanteme na grob dedkove mame, nato pa je babica poiskala grob pokojne Urške.

Jesensko cvetje smo položili tudi na grobove neznanih padlih vojakov. To smo storili v spomin na strica, ki je padel kot partizan v borbi za svobodo in ker nam tudi ni znano, kje leži njegovo truplo. Na grobovih smo tudi prižgali sveče.

Popoldne sem šel z mamo in očetom v Ricmanje na grob očetove mame in očetovega strica. Ko smo prižgali sveče na grobovih in ko je duhovnik blagoslavljal grobove in molil za duše rajnih, sem se z žalostjo v srcu spomnil vseh, ki jih ni več med nami.

Stojan Kuret
uč. V. razr. osnov. šole v ul. Donadoni

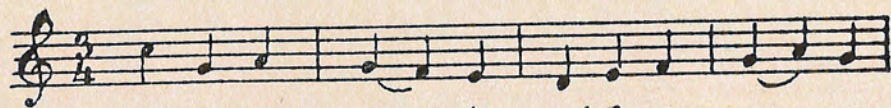
zapojmo • zapojmo • zapojmo

DEŽEK

GITICA JAKOPIN

Veselo

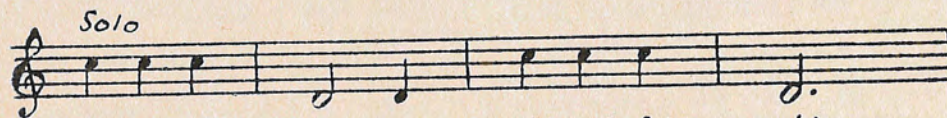
Janez Bitenc

De-žek dro-ban šu-mi in pre-pe-va,

fanteč za-span ob oknu sa-me-va,

prstek dro-ban po ši-pi hi-ti,

prstek dro-ban po ši-pi hi-ti...

ri-še mo-ži-ce na mokre po-ti...

ri-še mo-ži-ce na mokre po-ti.

uganke • uganke • uganke

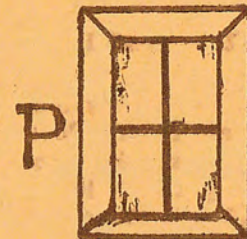
TRIJE REBUSI

(Sestavil Antek Seražin, II. b razr. Enot. sred. šole pri Sv. Ivanu)
V prvem rebusu je skrito ime kraja na Tržaškem, v drugem in tretjem pa boš razbral dva pregovora.

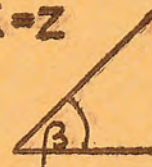
1. $\frac{\check{Z} + A}{BRE}$

2. Č = D 1 R

3.

k=z

KRIZANKA

(Sestavila Placer Ivana, 1. razr. kl. gimnazije)

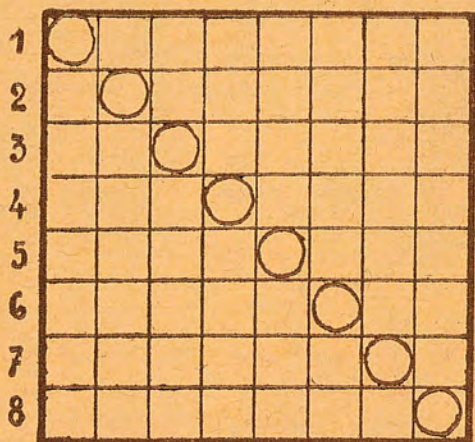
	1	2	3		4	5	6
7		8		9		10	
11	12		13		14		
15				16			
17			18				19
		20				21	
	22					23	

Vodoravno: 1. del obleke, 4. stvarnik, 8. suženj, 10. pomož. glagol (3. os. množ.), 11. znak za aluminij, 13. ga imamo na glavi, 15. pridelujejo čebele, 16. zver, 17. zadnji dve črki besede, ki pomeni človeku zvesto žival, 20. osvežujoča pijača, 21. začetni črki znanega tržaškega pisatelja, 22. cigaretne ogorek, 23. če nihče ne manjka, smo zbrani...

Navpično: 2. ploskovna mera, 3. jo dobivajo iz morja, 5. središče kolesa, 6. domača žival (dvoživka), 7. vrsta tkanine, 9. vrsta umetnostnega sloga, 12. snov, 14. barva, 18. starodavno strelno orožje, 19. tekočina v telesu, 20. pomož. glagol (2. os. ed.), 21. igralna karta.

IZPOLNJEVALKA

(Sestavila Zupancich Sonja, 2. b razr.
Enot. sred. šole pri Sv. Ivanu)

1. zelo znano mesto na Notranjskem.
2. igra v opernem gledališču.
3. z njo pokrivamo tla v sobi.
4. prodaja drobnarije.
5. staro ime za mesto Trst.
6. majhen zvezdni utrinek.
7. majhen kozarec.
8. prebivalec države na Skandinavskem polotoku.

V diagonali križanke bereš ime
slavnega slovenskega pesnika.

Rešitve ugank pošljite uredništvu Galeba, Opčine pri Trstu, Opicina, Trieste
najkasneje do 12. decembra 1966.

REŠITVE UGANK IZ 1. ŠTEVILKE

1. KRIZANKA:

Vodoravno: 1. kralj, 5. ko, 7. vino, 11. oj, 12. samotar, 15. rob, 16. pas, 18. povest, 20. iver, 22. borovec, 24. teran, 25. nos, 26. O. Ž., 27. ac, 28. diktirati, 31. radij, 32. zagorel, 33. car, 34. maslo, 35. Apo.

Navpično: 1. Kopitar, 2. rjavec, 3. Is, 4. jaz, 5. kolonija, 6. OT, 8. Irec, 9. nos, 10. obtežilo, 13. apostol, 14. rov, 17. ser, 19. vedro, 21. radar, 23. rok, 26. otep, 28. dim, 29. Igo, 30. ara, 31. Ra.

2. IZPOLNJEVALKA:

1. procent, 2. tovarna, 3. kanibal, 4. sekunda, 5. kasarna, 6. februar.
V krogcih beremo: CANKAR.

3. UGANKI:

sonce, nogometna žoga.

REŠITVE SO POSLALI: Marija Besednjak, Tatjana Černivec, Erika Sheimer, Licia Furlan, Damijan Cijan, Saša Udovič, Sandi Pertot, Pavel Breclj, Livijana Zorn, Aleksander Harej, Laura Pertot, Franc Starec in učenci ter učence III. razr. iz BARKOVELJ; Aleksander Hrvat, Marija Petaros, Vesna Petaros, Marina Pavlič, Boris Kralj, Boža Hvatič in Gabrijela Zahar iz BORSTA; Mauro Malalan, Patricija Čok, Magda Nadlišek, Sandra Kert, Aleksej Kalc, Vilma Kjuđer, Sergij Čok, Livij Vever in Fabij Ruzzier s KATINARE; Palmira Samec, Julijana Oblak in Nadja Pečar iz DOLINE; Stojan Kuret, Igor Kuret in Erika Škerl uč. osnov. šole v ul. DONADONI; Anamarija Sirca in Joško Sirca iz NABREŽINE; Evelina Jeza in Marko Lupinc z OPCIN; Adrijan Obersnel iz RICMANJ; Barbara Rosner od SV. IVANA; Luciana Sosič, Vesna Jurman, Tatjana Sancin, Nataša Rauber, Lorena Skrdla, Rozana Tul, Irene Prašel, Rudolf Slavec in Pavel Čeh od SV. JAKOBA; Jadranka Sdemak iz SV. KRIŽA. — Nekaj rešitev je bilo brez navedbe imena reševalca.

IZZREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADO: Palmira Samec, učenka V. razr. osnov. šole v DOLINI, Tul Rozana, učenka V. razr. osnov. šole pri SV. JAKOBU in Adrijan Obersnel, učenec IV. razr. osnov. šole v RICMANJIH.